

JEGYZET

Az írók asztala

Sejteni lehetett persze jó előre, hogy az íróknál valami készülődik, szétfelé tartanak az indulatok. Az első kézzelfogható jel a Folie megalakulása volt. Most már az emblémájuk is elkészült, a Magyar Lettre Internationale idei tavaszi számában jelent meg. A következő folyóiratok érdekvédelmi szervezetéről van szó: Beszélő, Lettre Internationale, Világosság, 2000, Replika, Jelenkor, Pompeji, Holmi, Pannonhalmi Szemle, Filmvilág, Nappali ház, Café Babel, Liget. És ha a felsorolást gondolatmenetként olvassuk végig, akkor elsősorban az Álföldet és a Törökfürdőt hiányolhatjuk. Nemcsak a hasonló szellemiség köti össze ezeket a

folyóiratok

l i g á j a

lapokat, hanem nagyon is gyakorlatias célból jött létre Folie: legyen egy polc, amelyen meg lehet találni együtt a legjobb folyóiratokat, legyen közös terjesztőhálózat. Ezen persze rögvést megsértődött az összes többi lap, hogy miért, ők talán nem a legjobbak. Egyenesen apartheid mozgalomnak nevezték a „főher ember polcát”.

VITA AZ ÍRÓSZÖVETSÉGRŐL

Az utóbbi hónapokban mind több cikk jelent meg arról a magyarországi lapokban, hogy az írók csoportosulásának szintjén is jelezni kellene az Írószövetség válságát. Csak válogatok a kifejezések között, mert annyiféle címke van forgalomban, hogy nehéz lenne egyetlen szó párral két oldalra kényszeríteni a

szemben álló feleket. Válság pedig van, erről szól a Magyar Írószövetség elnökének, Pomogáts Bélának Az irodalom védelmében című írása a Magyar Napló márciusi számában: „A szövetségnek az irodalom szakmai közéletét és az írók társas életét kell szerveznie. A magyar írói társadalmat ma a korábbiál mélyebb és végzetesebb ideológiai és politikai erővonalak osztják meg; e megosztás és e kívülről kezdeményezett megosztás fölött az irodalom szakmai felelősségének és az írók párbeszédének lehet talán hidakat építenie. Az írószövetségnek ezt a hídépítést kell szolgálnia. A Magyar Írószövetség, amint ezt a határon túlról érkezett magyar írók jelenléte is tanúsítja, a teljes magyar írói társadalmat összefogja – a határok ellenére, a határok fölött.”

Az elnök akarattal is kimondja a sorok között, hogy két különböző tendenciáról van szó, hiszen aligha kell humánusabb gondolat annál, hogy az írókat egy hatalmas közös asztalnál kell elképzelni, amint éppen az irodalom haladása érdekében tesznek erőfeszítéseket, a határon túli írókat természetesen széles mosollyal kell ideképezni, amint több évtizedes várakozás után e közös asztal felé tartanak, és örülnek, hogy immár teljes joggal foglalhatnak helyet a magyarországiakkal együtt a közös asztalnál.

Egydimenziós lenne azonban a kép, ha csupán ennél a metaforánál állnánk meg. Vessünk egy pillantást a másik nézőpontra, amely szerint az Írószövetség nehézkes monstrumá nőtt, és áttekinthetetlen, hogy megalakulása óta ki miért került ide. A szürke középhad manipulálható szavazógépezetté vált. Az irodalom meghatározó egyéniségei folyton leszavazva érezték magukat, folyton a többség akaratának kellett eleget tenniük, emiatt inkább elmaradtak az Írószövetség rendezvényeiről. Most pedig végképp úgy döntöttek, hogy inkább felállnak ama közös asztal mellől.

Az utóbbi hónapok sajtóvitája arról szólt, hogy miért kell vagy nem kell egy új alakulatot létrehozni, melyen belül a hasonló szellemiséget vallók tömörülhetnének. A több lapban zajló vita hevében **Eörsi István** Még egyszer az Írószövetségről című írásában a Magyar Naranác április 17-i számában megállapítja: „Az urbánus-népi konfliktus esztétikai szempontból megszűnt. Ezért ez – bárki bármit ír – fel sem éleszthető. A magukat népinek valló szellemi szántóvetők urbánus alkotásokat remekelnek. (Vagy remekeltek, amíg a szakmában működtek.)” Szerinte az Írószövetség „nemzeti-populista bölénykedést produkál, mégpedig önkéntesen”.

ELITKÉPZŐDÉS

Végül az történt, amit már a sajtóvita során az érintettek előre jeleztek: megalakult az új Íróegyesület. Az alapszabály szerint „az Írók Társasága egymás irodalmi munkásságát megbecsülő és szellemi alapállásukat tekintve egymáshoz közel álló írók szakmai, érdekvédelmi és szolgáltató szervezete.” Céljai között szerepel, hogy tagjai számára hathatós érdekképviseletet nyújtson és az Interneten is megjelenő információs hálózatot hozzon létre. A 93 tagú alapító közgyűlés **Pályi Andrást** választotta elnöknek, **Dérczy Pétert** és **Mészáros Sándort** alelnöknek, **Kozma Györgyöt** és **Nagy Atilla Kristófot** pedig szóvivőnek. Az alapító tagok névsorából kitűnik, hogy elsősorban azokból az írókból tevődik össze az új szervezet, akik a Folie folyóirataiba írnak, illetve ezeket szerkesztik.

A megítélés persze ebben az esetben sem egyöntetű, **Megyesi Gusztáv** inkább egy tendencia kapcsán jegyzi meg, nem minden tanulság nélkül az írókra vonatkozóan is az alábbiakat: „Ebben az országban most nincsenek kételyek, csak fenemód nagy magabiztosság van, itt folyamatos csapathirdetés folyik, írók, zenészek, színészek, művészek nevezik ki magukat elitnek, a hivatkozási alap mindig a nagyközönség, amely szerencsétlen mindig mindent visszaigazol, ez persze érthető, ő csak azt láthatja, amit mutatnak neki. Honnan is juthatna észébe, hogy a krém esetleg nem igazi krém, kihunyt belőle a szakmai alázat, rutinmunkává, robottá vált a hivatás, de főképp megélhetési, érvényesülési forrássá. Ragaszkodássá a megszerzett státushoz.” (Élet és Irodalom, 1997. május 9.)

KONTRA Ferenc